

Eesti Rahva Muuseum

**RAHVASTEADUSLIKUD
KÜSIMUSKAVAD**

I

RAHVARIIDED

J. Mällo trükk, Tartus.

Kirjeldused olgu ustavad, täpisealsed, üksikasjalised. Teateid on vaja mitme isiku käest nõuda, mitte ühe sisse uskuda. Katsutagu riideid näha saada. Lastagu vanakesed riideid omale selga panna ja peakatteid pähe seada, täpselt nii, nagu neid vanasti on kantud.

Kirjeldused katsutagu nii täielised saada, et kujuneks peensusteni näitlik pilt igast riideosast.

Pandagu ülikonnaosade kohalikkude nimetuste peale rõhku. Ülestähendatagu iga riidetüki eriosade nimed tarvilikkude seletustega.

Selle küsimuskava igaüks küsimus on tähtis. Peale selles kavas leiduvate tehtagu tarbekorral veel muid küsimusi.

Naiste ülikonna osadesse puutuvaid näpunäiteid tarvitatagu ka meeste ülikonda kuuluvate järelpärimiste juures. Küsimused on suurelt osalt samad. Sellepärast on kavas ainult mõned küsimused meeste ülikonna kohta.

Ainult korralik töö on väärtuslik.

NAISTE ÜLIKONNAD.

I. Särk (hame).

1. Materjal: missugust riiet tarvitati? Kas ülem osa (piht, pealne) oli eri riidest kui alam osa (jatk, jakk, alus, alune)?

2. Pikkus: kui kaugele särk ulatas?

3. Lõiked: missugustest tükkidest s. kokku pandi (joonistused!)? Kas õlgade peale tuli õmblus? Kas oli külgede peal kiilud (siilud); missugused? Kas viimased ulatasid kaenlani? Missugune oli kaelaaugu väljalõige? Missugune oli varrukate lõige? Kaenlalapid? Õlalapikesed?

4. Vooder: kas pihtade kohal kunagi oli voodert? Miskujuline? Mispärast tarvitati voodrit?

5. Varrukad (käised): kas on tarvitatud varrukata särke? Kas kurrutati (korrutati, kroogiti, kimardati) varrukate suud ja pärad? Missuguste kurdudega (korrudega, kroogetega, kimarustega)? Kas varrukate otsas olid värvid?

6. Kaelus (krae, kaelatagune): kas seda oli? Missugune, kui lai, kuidas ilustatud (kaadrid, tagid, pilutus, sambad)? Kuidas kaelust peeti teiste riietega: püsti, mahapöördult? Kuidas kaelust kinni hoiti (nööpidega, sõldustega, sõlgedega)?

7. Õlalapid (-rihmad): kas olid ilustatud? Missuguse lõnga või niidiga? Missuguseid mustreid või ilustusi esines („külalad“, nöölatagused, lõngasõlmed, tagid, nupud)?

8. Värvid (narid, rümbid): kui laiad? Kuidas ilustatud? Kuidas hoiti kinni?

9. Rinnalõige: kui pikk? Kas rinnalõike äärt ilustati? Kas selle alumises otsas oli väike pilutus? Mis oli viimase nimi? Kuidas rinnalõiget kinni hoiti?

10. Alumine äär: kas alumine äär palistati? Kas „aeti“ vöö (üe, pook, ae, ai) selle külge? Kas külje peal all ääres oli lõige (raius, reius)? Kui pikk viimane oli?

11. Kas käidi särgiväel? Kus, millal (töö juures, kodus, külas, suvel, talvel)? Kas peeti vööd särgi ümber?

12. Kas töö juures olid lihtsamad särgid tarvitusel? Mis poolest lihtsamad?

13. Kas kanti kunagi rohkem kui üht särki korraga seljas?

14. Kas kanti särgi peal mingisugust peaauguga varustatud linast pihakatet (rants, petus jne.)? Missugune see oli?

15. Armihame? Rattaga, kaukaga hame? Kas kandis neid naised?

II. Rüüd.

1. Materjal?

2. Pikkus: kui kaugele ulatas? Kas oli eraldi pikk-rüüd ja piht-r.?

3. Lõiked: Missugustest riidetükkidest pandi r. kokku (joonistused!)?

4. Voldid: kas neid oli? Kus, kui palju? Kuidas olid need moodustatud?

5. Taskud?

6. Millal rüüdi tarvitati (töö juures, kirikus, suvel, talvel)? Millal r. jäi tarvitusele ära? Kas selle peal veel mingit muud riiet peeti?

7. Kaukaga rüüd.

8. Kas on tarvitatud veel muid valgest linasest riidest üliriideid?

III. Pikk-kuub (vammus, särk jne.).

1. Materjal: (täis-, poolvillane, kodu-, poekalev, tüss, vattman)?

2. Värv: mis värvi? Kas üliriiede värv sealpool nurgas ikka on olnud sama või kas on olnud teist värvi riideid varem ehk hiljem?

3. Pikkus?

4. Lõiked: missugustest tükkidest p-k. tehti (joonistused!)? Kas piki selga oli õmblus? Kas õlgade peal oli? Kiilud? Kaelaauk? Varrukad? Kas külje peal oli lõige (lõhandik)?

5. Kaelus: mis kuju (joon.)? Kui lai? Kas püsti või mahapööratud?

6. Voldid (hännad, puusad, tüür): kui mitu? Kuidas rühmitatud? Missugused? Kuidas tehti? „Kirbukambrid“?

7. Taskud: kas oli? Risti- või pikuti-t.? Kui mitte, kus siis hoiti sees tarbeasjad? Kas muu nime all tuntud?

8. Ilustamine: kas ilustati kuidagi viisi? Kas tarvitati ilustamiseks punaseid või rohelist nõõre (kaaruseid jne.)? Kuhu nõõrid pandi? Kuida neid seati (joon.)? Kas vanasti oli vähem või rohkem nõõre kui hiljem? Kas tarvitati ilustamiseks värvilisi paelu; nõõridega või ilma? Kuidas paelad seati? Kas lõhandiku peal oli punane kalevist lapp? Selle nimi? Kas lõhandikulapp kunagi oli karratud, „vasega välja tehtud“? Kas tarvitati ilustamiseks seatinast väikseid nõõpe? Missugused nõõbid olid? Kuidas need olid seatud?

9. Kinnihoidmine: Kas kinnitati haakidega? Kui mitmega? Haakide mõlema poole nimetused? Kust kohalt kinnitati? Kas jäeti rinnaesise kohalt lahti? Miss pärast jäeti lahti? Kas köideti vööga ümber?

10. Millal võeti kuub (vammus jne.) selga? Millal jäi kuub tarvitusele ära? Missugustel juhtumistel tarvitati viimaks? Mis riideosa tuli hiljem pikakuue asemele?

11. Kas samal ajal, varem ehk hiljem oli muid värvilisi üliriideid tarvitusel? Missuguseid?

12. Mis tähendab kuue hõlm (siil)?

IV. Kampson (pihtsärk, vatt, jakk jne.).

1. Materjal?

2. Värv: mis karvaline on olnud kõige harilikum värv? Mis värvi olid kõige vanemad k-d? Kas potisinsed kampsonid on olnud moes? Millal neid hakati kanma?

3. Pikkus?

4. Lõiked?

5. Kaelaauk, kaelu: Missugune oli kaelavaus? Kui sügavale lahti käiv? Kas oli kaelust ja kui oli, missugune?

6. Ilustamine: kas ilustati nõõridega või teisiti? Kuidas nõõrid (paelad) seati peale (joon.)?

7. Voldid (hännad, sääsid, seesid, hellatused): missugused need olid? Kas oli ainult mõningaid? Kas olid puusad tervelt voltide reast ümbritsetud?

8. Kinnihoidmine?

9. Millal võeti selga? Millal tuli tarvitusele? Millal jäi tarvitusele ära? Mis tuli tema asemele?

10. Kas on olnud midagi muud kampsonile enam-vähem vastavat riidet?

11. Raudkampson?

V. Kasuk (kasukas, kask).

1. Materjal: missugust nahka tarvitati? Kui mitu nahka läks?

2. Pikkus: kas oli kasukaid kahte pikkust? Kasukapelts?

3. Lõiked?

4. Õmblused: kuidas saadi tihedad ja ilusad? „Teras“?

5. Voldid?

6. Ilustamine: kuidas ilustati (rihmutades ja

puhkude abil)? Mis tähendas ühe-, kahe-, kolmerihmaga k.? Täpne kirjeldus rihmutamise kohta.

7. Kinnihoidmine?

8. Millal võeti k. selga? Kas kasuka peal mõnikord kanti midagi muud? Mispärast nii?

9. Rautatud kasukas?

10. Kuidas kasukat puhastati, valgendati?

VI. Seelik (ümbrik, undruk, kört, körtsik, kuub, peed jne.).

1. Mis tüüp on kõige vanem tuntud tüüpidest? Iga tüübi kohta tehtagu järelepärimised eraldi.

2. Materjal?

3. Värv: kui ühevärviline, siis mis värvi? Kas all olid sissekootud põiktriibud? Mis värvi need olid, kui laiad, kui suure ala võtsid kokku? Millal ilmusid pika-triibulised (vöödilised, joonelised) seelikud? Kas triipude värv oli kindlaks kujunenud? Mis värvi triibud seal kihelkonnas olid? Kas triipude värvid varem olid samad kui hiljem? Triipude laius? Kas need varem olid sama laiad kui hiljem? Kas mingil ajal tarvitati ruudulisi seelikuid? Mis teatakse valgeist seelikutest? Kas igapäised seelikud olid teist värvi kui pühapäised? Kas oli erivärvilisi leinaseelikuid?

4. Pikkus ja laius: kui pikk? Millest pikkus oli tingitud? Kas armastati laiu seelikuid?

5. Üldkuju: kas katsuti mingil viisil seelikule soovitud kuju anda? Kas all ääres seespool oli mingit tahti (altust, tooti)? Mis selle otstarbeks oli? Kas seelikud korrutati? Üksikasjalik kirjeldus, kuidas see sündis! Mis tehti, et riie jälle ei sirgunud?

6. Ilustamine: kas veel kuidagi ilustati? Kas seeliku jatkuks ehk alumise ääre peale õmmeldi pael või rohkem? Nimetus (sõõrik, veerik, kõverik, ai, pook jne.)? Kas kardpaelu tarvitati?

7. Kuidas seelikut hoiti mahakukkumise eest? Kuidas raksid seati?

8. Kas tuntakse seelikuid, millel värvli külge õmmeldud piht (porst, abu, ööder)? Piha kirjeldus (joonistusega)!

9. Kas kanti rohkem kuubesid korraga seljas? Mill otstarbel?

10. Rukk?

VII. Käised (käisped, käispeed, käispihad, pihik) ja krae.

1. Kas käiseid üldse tarvitati?

2. Mis kuju käised olid? Pikkus, laius?

3. Missugune oli kaelus?

4. Ilustamine: kuidas ilustati (väljaõmblusega, tippide, pilude, kurdudega)? Missugused mustrid olid tarvitusel? Mis värve tarvitati käiste väljaõmblustes? Kas mustrid ja värvid olid enam-vähem kindlad? Missugusest lõngast olid väljaõmblused? Kas seal kohal on elanud mõned osavad väljaõmblejad? Kust õpiti väljaõmblema? tipid olid kodutehtud? Kuidas neid tehti? Kuidas käiseid pilutati? Kuidas neid kurrutati?

5. Kas tarvitati lahtiseid kraesid? Mis kuju (joon.)?

VIII. Lihvid (liistikud, liivistikud).

1. Kas neid ka tarvitati? Kas juba vanemal ajal või kas alles hiljem? Millal tulid tarvitusele?

2. Missugust riiet, värvi, kuju (joon.)? Kas seljatagune tehti eri riidest kui eespool? Kuidas hoiti kinni? Kas üldsete õladega?

IX. Suurrätikutaolised riided.

1. Kas tuntakse mõnda sõnast: sõba, pallapool (-puul, -poolik), pallai, palakas, sõu (sõuke, sõukene), kõrik (kõrk), villan, kaal? Kui tuntakse, missuguses tähenduses?

2. Materjal? Kudumise tehnika?

2. Suurus?

4. Värv?

5. Kas teatakse midagi punasevärvilise söba kohta? Mispärast punane?

6. Ilustamine: kas oli väljaõmbusi? Missugust, kus kohal, kui suurel määral? Kas oli metallist ilustusi? Vaselised, tinalised? Pärige järele, kas eelmainitud metallist ilustusi kuskilt oleks saada ja katsuge omandada muuseumile. Kas ilustati narmastega? Missugused narmad olid?

7. Missugustel juhtumustel tarvitati sarnast rätikut ülesviskeks?

8. Kas seda kunagi olevat tarvitatud seeliku asemel? Kuidas võeti rätik niisugusel korral ümber? Kuidas seda kinni hoiti?

X. Rätikud.

1. Kaelarätikud: materjal, värv, vorm? Kuidas pandi kaela? Kuidas hoiti kinni? Kas kuulusid juba vanemasse ülikonda või tulid alles hiljem tarvitusele? Kas peeti rohkem kaelarätikuid korraga?

2. Pearätikud (-linad)?

3. Ninarätikud: kas muid nimetusi oli tarvitusel (suu-, tasku-, kübara-, higirätik)? Missugused need olid? Kuidas ilustati? Mis otstarve? Kus neid kanti?

XI. Põll.

1. Missugused olid (materjal, värv, kuju, ilustamine)? Kas tehti ka kodusest riidest?

2. Kas sealpool ikka on kantud põllesid? Kas neid kõik naisterahvad kandsid? Missugustel juhtumustel põll oli ärahoidmata?

3. Puusapõll, -rätt, külje-, vöörätt? Missugused need olid? Kuidas kanti? Kas ainult ühel või mõlemal pool? Millal jäid tarvitusele ära?

XII. Juuksed.

1. Mis teatakse naiste juuste lõikamisest (kärpimisest) jutustada? Kas kõikidel naistel lõigati juukseid? Kui lühikeseks? Kui tihti? Kas avaldatakse mingit arvamist selle kombe tekkimise kohta? Millal see jäeti maha?

2. Kas naised katsusid kuidagiviisi oma juuste loomulikkude värvi muuta?

3. Kas juukseid määrati millegiga?

4. Neidude juuksed: kuidas neid vanasti oma juukseid hoidsid; kuidas hiljem? Kuidas nad palmitsesid oma juukseid? Kas tarvitati lisandusi loomulikuile juukseile? Missuguseid lisandusi (juukseid, linu, takkusi)? Vits, vaher? Kuidas sündis lisanduste juuste hulka punumine (täpne joonist.)?

5. Naiste juuksed: kuidas naised kandsid oma juukseid? Kuidas sündis juuste ülesseadmise (täpne kirjeldus, joonist.)?

XIII. Neidude peakatted.

1. Mis kandsid neid peas suvel (näit. reisul, vihmaga) ja talvel?

2. Kas ka neid on kandnud pearätte ehk tanusid? Jaataval korral missuguseid?

3. Mis teatakse peapaela, pealõnga kohta?

4. Mis teatakse pärja kohta?

5. Vannik?

XIV. Naiste peakatted.

1. Pearätid (linikud) ja sabaga tanud: Missugused nad olid? Kuidas pandi pähe (täpselt!)? Kuidas hoiti kinni? Kui kaugele alla ulatasid? Kuidas olid ilustatud? Kas sabaga tanu sees oli mingi kangutis?

2. Tanud (valgetanu, liht-, kiritanu, harjakas, harjutanu, kanasabaga-, kikk-, kong-, korv-, kukesabaga-, kõrge-, laan-, lapiti-, leht-, lint-, narmas-, niidi-, nuditanu, otsik, pennik, pool-, püsti-, raam-, ratas-, torutanu, tutik, tutsik, täis-, vehe-, võrutanu, õtsik):

Tanu kuju? Teguviis? Ilustamine? Lillekirjad? Mis värve tarvitati lillekirjade tikkimiseks? Kust võeti mustrid? Missugused lõngad? Geomeetriselised kirjad? Kirjade nimed? Tipp? Pilutus? Kas tanu tärgeldati? Kuidas see sündis? Ilustamine lintidega? Tanu linnid („liiad linnid“), hännad? Tanu pähtidega? Tanu linnid („liiad linnid“), hännad? Tanu pähepanemise viis? Kuidas seati juuksed tanu alla? Kuidas tanu kinni hoiti? Mis andis tanule selle kindla kuju (juuksed, linad, takud, papp, vits)?

3. Tuttmütsid (nolkümütsid), murumütsid (mooru-, tirimütsid): materjal, värv, vorm? Millal tarvitati? Kas naised tarvitasid murumütse?

4. Netsümütsid, lõngast heegeldatud mütsid: kirjeldus. Millal tulid tarvitsuele? Kas tarvitati üldiselt?

5. Pottümütsid (munümütsid), kabjamütsid (pinn-, laiad mütsid)?

6. Talvemütsid ja kübarad (kolmetopiga müts, ojarmüts jne.)?

7. Att (karbus, peakott)?

8. Kas veel muid peakatteid on olnud tarvitusel?

XV. Vööd (puuted, puudikud jne.).

1. Missuguseid vöösid oli tarvitusel? Kuidas nad läksid üksteisest lahku?

2. Vöö kirjade nimed. Laske kõik kohalised vöökirjad ühe vöö sisse kududa ja tähendage üles iga kirja nimi. Kui mitte nii, siis tuleb kõik kirjad joonistada.

3. Kumb on vöö pahem, kumb parem pool?

4. Kas vanaaja vööd läksid hilisema aja vöödest lahku laius, kirjade poolest või teisiti?

5. Missuguste riiete ümberkõitmiseks vöösid tarvitati?

6. Kuidas kõideti vöö ümber? Kuidas pandi otsad (joon.)?

7. Mis oli vöö otstarbekus?

8. Vöö tarvitamine pulmadel (kannu, mõõga, piitsa, küünla, muude asjade ilustamiseks)? Vööd veimetena? Vööd pargaliste võtmise juures? Vööd ohvrina?

9. Nahkvööd (rihmad)? Pandlad? Missuguste riiega tarvitati? Kudrustega nahkvööd?

XVI. Sääre ja jalakatted.

1. Jalarätid? Tallukas? Rask?

2. Sääre mähised (seärused, rivad, rasud)?

3. Kaltsud, sukasäared?

4. Sukad (pooled sukad, kapetad): pikkus, laius, värv, ilustamine? Ilustuste nimed (viklid, „kalarood“, „konnareid“, nukupiäd, kiilud, roosid jne.)? Suka eriosade nimetused (pöid, kand, põlvepealne jne.)? Kas on olnud ka riidest sukki? Kas mäletatakse sukki, millel puudusid kannad?

Kuidas sukad kinnitatakse? Sukapaelad; missugused Raik?

Kas arvati paksud säared naistele ilusaks? Mis tehti, et säared paksud paistaksid?

5. Viisud (virsud): mis puu koorest tehti? Kuidas kutsuti neid koorelinte, millest viisud palmiti? Millal viisusid jalas kanti?

6. Pastlad (kingad, vatukad, vanukad, koovakad, tsuvvad, loevad): kas pargitud või parkimata nahast? Kas eraldi liht- ja kirikupastlad? Missugused olid pastlate nõõrid? Kuidas kinnitati nõõrid pastlate külge? Kuidas kõideti nõõrid jala ümber (joonistus!)?

7. Kingad ja saapad. Eri nimetused? Kellegi vana kingsepa käest teateid kinga koosseisu üle.

8. Pätid (riidest): kuidas valmistati? Millal tarvitati? Kas kuulusid juba vanasse moesse?

XVII. Kindad ja kätised.

1. Sõrmkindad: kas on tarvitatud ja kui kaua?

2. Labakindad (labakud, kott-, peo-, russkindad)? Vildid?

3. Nahast kindad?
4. Kinda eriosade nimetused (loodus, vars, laba, põial, sambad)?
5. Kas tehti kinnastele narmad?
6. Kohaliste kindakirjade nimed ühes joonistustega? Kas kirjad vanasti olid teist moodi kui hiljem?
7. Kas kindaid ka suvel kanti? Millal oli käte kinnastamine iseäranis nõutud?
8. Kätemähised: kas tarvitati vöötaolisi kätemähiseid (kätsmeid)?
9. Käti sed (käetulbid, varukad, käevarruksed jne.)?

XVIII. Tasku (kott, nääps).

Kas tarvitati lahttaskuid? Kas need juba vanasse moesse kuulusid? Missugused need olid? Milleks tarvitati? Kus ja kuidas peeti?

XIX. Rinna- ja kaelaeh ted.

1. Sõled ja preesid: mis vahe neil on? Sõle ja preesi eriosade nimetused? Kas kanti neid rohkem kui üks korraga? Kust saadi raha sõlgede ja muude hõbe-ehete muretsemiseks? Sõlghärg?
2. Rinnalehed: kas teatakse midagi lapergustest rattataolistest ümmargustest rinnaehetest?
3. Sõrmused: missugused? Eri sõrmus-tüüpide nimetused? Kas peeti mitu tükki korraga? Mis käes ja sõrmedes?
4. Kõrvarõngad.
5. Kaelaeh ted: kaelarahad; eri nimetused, seletustega; keed: niisamuti? Paater? Krellid, helmed, kudrused, sorrikud jne.?
6. Rõhud: kas neid seal pool nurgas kunagi on tarvitatud? Mis nende kohta ligemalt teatakse? Missugused? Kus kohal peeti? Eriosade nimetused? Millal jäid tarvitusest ära?

7. Kas kuidagiviisi häiliti, läigtiati (puhastati) vasest või hõbedast ehteid?

XX. Nuga (väits, tuuts), nõelakoda.

Kas seda on kaasas kantud? Missugune oli (pikkus, kuju)? Missugune noa tupp? Kus kohal kanti nuga?

Kas on rippuvat nõelatoosi kantud? Kuidas seda nimetati? Missugune oli? Kus kohal ja kuidas kanti?

MEESTE ÜLIKONNAD.

XXI. Särk (vrd. I).

Kuidas läks meeste särk lahku naiste omast (materjal, pikkus, ilustused, varukad, kaelaauk, kaelus, värvlid)? Kas meeste särgil oli pihtade kohal vooder?

XXII. Rööd (vrd. II).

Kuidas meeste r. läks lahku naiste omast? Vaata II, 6, 8.

XXIII. Kuub, vammus (vrd. III).

Kuidas läks see lahku naiste omast? Meeste vammuse ilustamist päritagu järel eriti (v. III, 8). Kas köideti vööga ümber? III, 10, 11.

XXIV. Kampson (vatt, jakk; vrd. IV).

Kas mehed tarvitasid midagi naiste kampsonile vastavat riidet? Missugune see oli?

XXV. Kasuk (vrd. V).

Kas see läks lahku naiste omast? Kas tarvitati nahast veste?

XXVI. Püksid (kaltsad, kaatsad, uusad).

1. Kas keegi mäletab, et püksa kunagi oleks mingi muuga asetatud?

2. Materjal? Missuguseid püksa suvel, missuguseid talvel kanti? Seemisknahast püksid?

3. Värv?

4. Lõige? Pikkus (kints-, kukepiksid)?

5. Lahkmed: missugune oli lahkme värv? Kas kinnitati paelaga või nõõpidega? Kas pael jäi nähtavale? Kas suka sääre suu jäi lahkme otsa alla?

6. Püksi fakk (põrna)? Täis- ja poollakk? Kinnitamine (nõõpidega, puust pööradega)?

7. Taskud, kalitsad, kullisad?

8. „Kiirtpersega kaltsad“?

XXVII. Vest (pruslap). Vrd. VIII, 1—2.

XXVIII. Kaelarätikud (vaata X,).

XXIX. Juuksed ja habe.

Missuguseks juuksed lõigati? Kui tihti? Kas noorte meeste juuksed lõigati samasugusteks kui vanemate meeste? Kas tarvitati põskhabemeid, tara- (võsu) habemeid, täishabemeid? Kas vurrusid? Kuidas noortel meestel?

XXX. Peakatted (vrd. XIV, 3, 6, 7).

Meeste suvemütsid? Meeste talvemütsid (lont jne.)? Kübarad? Kaabud?

XXXI. Vööd (vrd. XV, 5, 6, 9).

XXXII. Sääre ja jalakatted (vrd. XVI).

XXXIII. Kindad ja kätised (vrd. XVII).

XXXIV. Ehted (vrd. XIX, 1, 3).

XXXV. Nuga ja muud tarbeasjad.
Tubakakott. Ninatubakasarv.

PULMAÜLIKONNAD.

XXXVI.

1. Millal mõrsja pea esimest korda kaeti? Kuidas katmist nimetati? Millega katmine toimetati? Kui kaua niisugust katet peeti? Mis selle asemele pandi? Seppel? Mõrsja müts?

2. Kas mõnikord kaeti mõrsja nägu tervelt kinni? Mikspärast nii tehti? Missugune oli kate (uig, seplirätik, kaal jne.)? Milleks seda katet pärast tarvitati?

3. Kas mõrsja ülikonnas pulmadel ka muid iseäraldusi oli? Pruudi hame?

4. Kas peigmehe ülikond läks lahku harilikul ajal kantud ülikonnast?

5. Kas teiste pulmaliste ülikonnas oli midagi iseäralist? Sajanaise ülikond (nuutislina jne.)? Peiupoiste pihlvööd, missugused, kuidas pandud ja mis otstarbeks? Kas pihlvöösid ka muud kandsid?

6. Pulmatutid? Missugused? Kes neid kandis? Kuidas kanti? Kas kanti ka muul ajal peale pulmade?

LEINAÜLIKONNAD.

XXXVII.

Kas vanasti olnud kombeks ülikonna kaudu leina-meelt osutada? Kuidas?

RAHVARIIDED PRAEGU

XXXVIII.

Kas seal kohas rahvariideid veel praegu kantakse? Kas veel siiski mõned (naisterahvad) tarvitavad mõnda vana ülikonna osa (seelikut, tanu, vööd, sõlge)?

Kas vanu riideid veel hoitakse alles kirstuvarana?
Kas paljud veel hästi mäletavad rahvariideid kirjeldada?
Kas on ka uueaegsete riide kujus ja värvis mingit, paigale
iseloomulikku joont märgata?

KOKKUVÕTE.

XXXIX.

Pärige järele, missugused olid eriaegade ülikonna
kompleksid. Mis ülikonna osasid kanti üks teisega koos
kõige vanemal ajal, mida mälestatakse? Missuguseid hi-
lisemal aegadel?

Kirjutage üles vanusõnu ja laulusid, kus riideid või
chteid nimetatakse.

Tartus, 30/4 1923.

I. MANNINEN.

